

PAN

POLSKA AKADEMIA NAUK

**RAMOWA PROPOZYCJA
NOWEGO SYSTEMU**

**EWALUACJI
I FINANSOWANIA
BADAŃ NAUKOWYCH**

11 lipca 2024

- Zespół
- Kluczowe założenia
- Propozycja projakościowa
- Składniki finansowania jednostek
- Zalety proponowanego rozwiązania
- Warunki konieczne sukcesu

Janusz M. Bujnicki

Agnieszka Chacińska

Andrzej Jajszczyk (przewodniczący)

Justyna Olko

Piotr Sankowski

Maciej Żylicz

- Długofalowym celem strategicznym jest podniesienie poziomu badań naukowych w Polsce
- Oparcie ewaluacji na zasadach „Porozumienia dotyczącego reformowania oceny jakości badań naukowych”, **CoARA** (*Agreement on Reforming Research Assessment*) podpisanego przez ponad 50 polskich instytucji, w tym KRASP i czołowe polskie uczelnie
- Skupienie się na jakościowej eksperckiej ocenie środowiskowej (*peer review*)
- Odejście od powiązania oceny instytucjonalnej z oceną indywidualnych naukowców
- Odejście od oceny indywidualnych osiągnięć na podstawie wskaźników bibliometrycznych

Propozycja projakościowa

- Ewaluacji powinny podlegać jednostki naukowe, przewidziane w statutach instytucji, a nie dyscypliny
- Ewaluacja w dyscyplinach jest źródłem patologii i regresu naukowego, ponieważ:
 - chroni nieproduktywne naukowo jednostki, których dyscypliny są wysoko ocenione dzięki badaczom w innych jednostkach przypisanych do tej samej dyscypliny
 - powoduje „skostnienie (mono)dyscyplinarne” i ogranicza nowatorskie, ryzykowne przedsięwzięcia oparte na współpracy międzydyscyplinarnej
 - podporządkowuje działania organizacyjne i strategie badawcze interesom określonej dyscypliny
 - utrudnia realizację doktoratów wielodyscyplinarnych

Składniki finansowania jednostek

- **Subwencja:**
podstawowe finansowanie jednostek naukowych
- **Fundusz uzupełniający:**
promujący zdobywanie funduszy grantowych
- **Dotacja „doskonałościowa”:**
wynikająca z międzynarodowej oceny eksperckiej
- **Inne fundusze na programy ukierunkowane:**
inwestycje, aparatura, programy strategiczne

- Podstawowa subwencja dla jednostek naukowych będzie wynikać z liczby zatrudnionych i współczynnika kosztochłonności dla danej jednostki
- Współczynniki kosztochłonności powinny oddawać rzeczywiste różnice kosztów w różnych dziedzinach i grupach dyscyplin
- Po zakończeniu ewaluacji urealnienie współczynnika kosztochłonności np. średnia kosztochłonność trzech najlepiej ocenionych jednostek

- Odsetek sumy uzyskanej przez daną jednostkę grantów badawczych dla indywidualnych naukowców, w konkursach ocenianych na zasadzie *peer review*, przez międzynarodowe zespoły ekspertów
- Odsetek ten powinien być znaczący, najlepiej nie mniej niż 50% środków na badania z grantów indywidualnych (bez uwzględniania infrastruktury, aparatury itp.)
- Promowanie/zachęcanie do:
 - wspierania przez instytucje naukowców w składaniu dobrze przygotowanych wniosków
 - zwiększenia sukcesu polskich naukowców w prestiżowych konkursach międzynarodowych
 - nagradzanie sukcesu w konkursach na granty oceniane w systemie *peer review* przez zespoły międzynarodowe

Dotacja „doskonałościowa”

- **Najlepsze jednostki aspirujące do czołówki światowej,** mogą ubiegać się o dodatkową, znaczną dotację na podstawie konkursu, ocenianego przez międzynarodowe zespoły ekspertów (podobnie jak IDUB)
- Problem: za drogo, żeby ekspercko ocenić *wszystko od wszystkich*
- Rozwiązanie: **ocenić najlepsze osiągnięcia najlepszych jednostek**
- Kryterium zaliczenia do najlepszych jednostek: względny sukces w ubieganiu się o granty

Zalety proponowanego rozwiązania

- Zgodność z CoARA
- Motywacja szefów jednostek do zatrudniania najlepszych naukowców
- Skupienie na najważniejszych osiągnięciach
- Rezygnacja z nacisku na produkcję „urobku” naukowego
- Nie ma liczbowej oceny czasopism i wydawców. Eksperti wiedzą najlepiej jak ocenić publikacje, w dyscyplinach i interdyscyplinarnie
- Redukcja czasochłonności przygotowania raportów
- System mało podatny na kombinacje i manipulacje

- Znaczne zwiększenie finansowania badań naukowych, w tym **Narodowego Centrum Nauki**
- Zaangażowanie w ewaluację niezależnych ekspertów wysokiej klasy, przede wszystkim z zagranicy (do ewaluacji najważniejszych wybranych osiągnięć, a nie całego „urobku” naukowego Polski)

PAN

POLSKA AKADEMIA NAUK

Dziękujemy bardzo
za uwagę